

HF

H04-2001

HOLLAND FESTIVAL
JAARVERSLAG 2001

HOLLAND FESTIVAL
Kleine-Gartmanplantsoen 21
1017 RP Amsterdam
tel (020) 530 71 10
fax (020) 530 71 19
email info@hollandfestival.nl
web www.hollandfestival.nl

Bestuursverslag

Bestuur	2
Holland Festival 2001	3
Samenwerkingsverbanden	9
Marketing & communicatie	10
Financiën	12
Kwantitatieve gegevens	13
Organisatie	14
Accountantsverklaring	15

Jaarrekening

Balans per 31 december 2001	17
Exploitatierekening 2001	19
Toelichting op de balans	20
Specificatie exploitatierekening	23
Specificatie activiteitenlasten materieel	27
Doelgroepenactiviteiten	28
Categoriale exploitatierekening	29
Kasstroomoverzicht	30

bijlagen:

Evaluatie Educatieproject 2001	31
--------------------------------	----

Bestuursverslag

Bestuur

Bestuur en directie hebben in 2001 intensief overlegd met de beide subsidiërende overheden over de toekomst van het Festival.

In januari werd een herzien beleidsplan voor de periode 2002-2004 overhandigd. Een commissie samengesteld uit leden van de Amsterdamse Kunstraad en de Raad voor Cultuur, onder voorzitterschap van Mevrouw Sordrager (voorzitter van de Raad voor Cultuur) bracht kort na het Festival in juli advies uit aan de Staatssecretaris Van der Ploeg en Wethouder Bruines.

In dat advies werd de programmatische visie van het beleidsplan toegejuicht en gepleit voor een substantiële aanpassing van het subsidie om de ambitieuze voornemens te kunnen verwerkelijken. Daarnaast was er een aantal kritische kanttekeningen over de internationale en multidisciplinaire programmering.

In de maanden september tot november werd naar aanleiding van het advies van de commissie Sorgdrager een reeks gesprekken gevoerd met de staatssecretaris en de wethouder.

Toen begin november nog steeds geen overeenstemming was bereikt, besloot het bestuur dat het zijn verantwoordelijkheid niet langer kon dragen.

Een kernbestuur van drie leden zette de gesprekken met de overheden voort.

Dat overleg leidde uiteindelijk tot volledige overeenstemming over de programmatische koers, een aanpassing van de festivalorganisatie en verlenging van het subsidie in 2003 en 2004.

De onzekerheid rondom het voortbestaan van het Festival heeft haar weerslag gehad op de interne organisatie. Bij de afdeling productie (drie personen) werd een vacature die in het najaar van 2001 ontstond niet ingevuld.

Het Festival 2001 werd ondanks de onduidelijke financiële positie en de onzekere toekomst, toch doorgezet.

De korte voorbereidingstijd en de beperkte budgettaire ruimte hadden consequenties voor de programmering die desondanks een goede afspiegeling vormde van het voorgenomen programmabeleid.

Holland Festival 2001

Zowel qua aantal producties als voorstellingen konden de beleidsdoelstellingen nagenoeg worden gerealiseerd. De verdeling naar de diverse genres (muziek, muziektheater, theater, dans.) was in overeenstemming met het beleids- en activiteitenplan.

In vergelijking met 2000 was er sprake van een geringe stijging in zowel het aantal producties (verschillende titels) als het aantal voorstellingen. De limiet van het aantal producties in een periode van drie weken lijkt hiermee bereikt. Wel hadden sommige producties meer publiek kunnen trekken als er meer voorstellingen op rij hadden gestaan, dit gold bijvoorbeeld voor de theaterproductie *Boris Godoenov*.

Het totaal aantal bezoekers is in vergelijking met het Festival in 2000 op hetzelfde niveau gebleven. Het publieksonderzoek laat zien dat de tendens van vernieuwing en verjonging van het publiek ook in 2001 heeft doorgezet.

In een aantal gevallen bleek het niet mogelijk om opties op een aantal producties die door de directie in de loop van het jaar 2000 reeds waren geselecteerd, gedurende lange tijd vast te houden. Hierdoor ontbrak in de programmering een enkele grootschalige internationale (muziek)theaterproductie.

Twee producties (*Experimentum Mundi* en de voorstelling van Richard Foreman) konden niet in de meest ideale locatie worden gepresenteerd. Beide waren zowel voor de makers als voor het publiek beter tot hun recht gekomen in een kleinere vlakke vloer zaal, i.p.v. in de grote zaal van de Stadsschouwburg. Door de beperkte beschikbaarheid van theaters en andere specifieke locaties worden veel extra kosten gemaakt om de grotere producties te kunnen presenteren. Bijvoorbeeld toen bleek dat het TTA theater op het Westergasfabriek terrein niet toegankelijk was, heeft het Festival de Zuiveringshal moeten ombouwen tot een volledig voor publiek en artiesten geschikt "theater".

Het bleek een goede keuze om een aantal kunstenaars uitgebreider te presenteren dan met één enkele voorstelling of concert. Dat hierdoor de gelegenheid werd gecreëerd hun werk in samenhang te kunnen beschouwen was zinvol en werd door het publiek bijzonder gewaardeerd. De programma's rondom Uri Caine, Frank Scheffer, Merce Cunningham en Boris Charnatz wonnen daardoor zowel aan kwaliteit als aan publieke belangstelling. Het feit dat bij drie van deze zogenaamde portretten tevens sprake was van speciaal voor het Holland Festival gecreëerde productie maakte e.e.a. risicovoller maar zeker niet minder interessant.

Doordat in het programma rondom de muziek uit IJsland, een belangrijk onderdeel (een werk voor het Metropole Orkest) kwam te vervallen verviel de samenhang tussen de twee overblijvende concerten (Motorlab Reykjavik en Caput Ensemble).

De samenwerking met het Amsterdam Roots heeft inhoudelijk meer vorm te krijgen. Naast concerten worden nu ook (muziek)theatervoorstellingen in het ARF programma opgenomen, en door gebruik te maken van het opera videoscherm in het Oosterpark kon een filmprogramma worden toegevoegd.

Rondom alle voorstellingen werden voor en/of nagesprekken of inleidingen gehouden door en met de makers. De publieke belangstelling hiervoor was steeds zeer groot. Het festivalcentrum in de Stadsschouwburg fungeerde als ontmoetingsplek voor artiesten en publiek en functioneerde beter dan vorig jaar.

MUZIEKTHEATER

Johnny & Jones/De Nederlandse Opera

Theu Boermans debuteerde als operaregisseur met de openingsvoorstelling van het Holland Festival, *Johnny & Jones*. Deze nieuwe kameropera van componist Theo Loevendie toonde de ondergang van een joods jazz-duo in de Tweede Wereldoorlog. Loevendie gebruikte voor de twee perioden verschillende stijlmiddelen: swing-elementen uit de jaren dertig en Loevendies eigen 'jazzy' componeerstijl vulden elkaar aan. Het libretto was van Carel Alphenaar; de muzikale leiding in handen van Lawrence Renes, die, evenals het Nieuw Ensemble, zijn debuut maakte bij De Nederlandse Opera. Stadsschouwburg, vr 8 t/m di 12 juni

Experimentum Mundi/Giorgio Battistelli

De Italiaanse componist Giorgio Battistelli laat zich in zijn werk inspireren door alledaagse geluiden, de 'musique concrète'. Voor *Experimentum Mundi* baseerde hij zich op het geluid van werkende ambachtslieden uit zijn eigen geboortedorp; de ambachten werden in de voorstelling door de dorpelingen op het toneel uitgevoerd. Stadsschouwburg, 22 t/ 24 juni

Boris Godoenov / De Nederlandse Opera/NPS

Het wordt zo langzamerhand een echte traditie: een operaproductie van De Nederlandse Opera live uitgevoerd in het Muziektheater en tegelijkertijd op groot scherm te zien in het Oosterpark. Dit jaar was het *Boris Godoenov*, in Moesorgki's oerversie uit 1869. De NPS verzorgde vooraf een introductie over *the making-of* van de opera. Oosterpark, vr 22 en ma 25 juni

THEATER

Oraculos /Teatro de los sentidos

Begrippen als toneelspeler en toeschouwer zijn niet van toepassing op het theater van Enrique Vargas, leider van het Colombiaanse Teatro de los Sentidos, het 'Theater van de Zintuigen'. *Oraculos* was een halfduister labyrint waar de bezoeker geheel alleen doorheen ging. Een fascinerende zintuiglijke ervaring die tegelijk veel herinneringen en onbewuste beelden oproep. Loods 6, 9 t/m 30 juni

In on it/Da Da Kamera

In on it verbeelde met zijn voortreffelijke acteerwerk en ontbreken van enig decor het motto van Da Da Kamera: het stuk zelf, ontdaan van alle overbodige opsmuk, vormde het uitgangspunt voor een inspirerende uitwisseling tussen de acteurs en het publiek. Bellevue, za 23 t/m di 26 juni

True Love/Toneelgroep Amsterdam

Het was de eerste keer dat een werk van de Amerikaanse schrijver Charles Mee in Europa werd uitgevoerd. In een vervallen motel wachten Polly en haar stiefzoon op de man die haar echtgenoot en zijn vader is. Op deze anonieme, desolate plek treffen ze een aantal mensen, individuen die geen verleden delen en leven met hun eigen verhalen. *True Love* werd in de regie van Ivo van Hove een mengeling van verlies, eenzaamheid, hoop en diep inzicht in het menselijk bestaan. Westergasfabriek Zuiveringshal, do 7 t/m ma 18 juni

Boris Godoenov/Declan Donnellan

Volgens de Russen herbergt het werk van Poesjkin de kern van de Russische ziel en is het eigenlijk onmogelijk om zijn stukken door niet-Russen te laten uitvoeren. Het mag daarom uniek heten dat de Engelse regisseur Declan Donnellan werd uitgenodigd *Boris Godoenov* te regisseren. Zijn groots gemonteerde voorstelling, bood de gelegenheid om de relatief onbekende Poesjkin ook in Nederland te ontdekken. Zuiveringshal, do 21 t/m zo 24 juni

Zoedipous/El Periférico de Objetos

In het theater van El Periférico de Objetos blazen de acteurs leven in objecten, poppen en marionetten van alle maten en gewichten. Ze weten de poppen uitdrukking en karakter mee te geven, zodat het publiek vergeet dat het naar een levenloos ding kijkt. Bellevue, do 14 t/m za 16 juni

Hamlet/Teatr Rozmaitosci

De Hamlet-interpretatie van de Poolse, avant-garde regisseur Krzysztof Warlikowski positioneert de hoofdpersoon midden in de discussie over de man-vrouwverhouding zoals die in de afgelopen zestig jaar is gevoerd. Warlikowski volgde Shakespeare's tekst nauwkeurig maar zette deze wel om in hedendaagse spreektaal. In dit surrealistische theater zat het publiek als in een arena om het schouwtoneel heen en vormen geluidseffecten en muziek onderdeel van de encensering. Stadsschouwburg do 28 t/m 30 juni

Now that communism is dead, my life feels empty/Ontological hysteric theater

Het grote talent van leider Richard Foreman is het vermogen uiterst oppervlakkige en ordinaire zaken uit te vergroten tot belangwekkende en wereldschokkende thema's

Twee dolende zielen, opgebrand, uitgeblust en verstoken van iedere inspiratie, trachten hun leven door te komen in de hoop dat een plotselinge spirituele opleving hen weer op de been zal brengen. Stadsschouwburg, vr 15 t/m zo 17 juni

MUZIEK

Uri Caine

Hedendaagse interpretaties van klassieke muziek zijn geen nieuw fenomeen - populaire klassieke stukken kennen talloze bewerkingen. Er zijn echter niet veel hedendaagse componisten die er zo goed in zijn geslaagd een brug te slaan tussen klassieke en hedendaagse muziek als de uit New York afkomstige componist/pianist Uri Caine.

Gustav Mahler Lieder

De *Gustav Mahler Lieder* zijn door Caine speciaal gecomponeerd voor het Holland Festival. Uri Caine is er in geslaagd om het werk van Mahler, weer te geven met gebruikmaking van elementen uit de klezmer, hardbop, rock, soul, samba en funk. Concertgebouw, wo 27 juni

Goldbergvariaties/J.S. Bach

Maar liefst 72 eigentijdse versies van de 32 maten die de basis vormen van de *Goldbergvariaties*, werden uitgevoerd door uiteenlopende musici, variërend van barokmusici tot dj Olive. Beide werelden - klassiek en jazz, tekst en improvisatie, barok- en elektronische instrumenten - vormden een integer en doorwrochte interpretatie. Stadsschouwburg, ma 25 juni

Love Fugue/R. Schumann

In *Love Fugue* speelde het Uri Caine Ensemble een eigen interpretatie van de zestien liederen van Robert Schumanns *Dichterliebe* afwisselend met een ongewijzigde uitvoering van het Piano Kwartet opus 47 door het kamerensemble La Gaia Scienza. Paradiso, di 26 juni 20.30 uur

The Sidewalks of New York/Tin Pan Alley

The Sidewalks of New York is een fantasie over hoe New York een eeuw geleden moet hebben geklonken rond Tin Pan Alley, een straatje vlakbij Broadway. Het werd een hoorspel van ragtime, Ierse en Jiddische liedjes, songs van Irvin Berlin en W.C. Handy vermengd met straatrumoer, rinkelend glaswerk en cafégesprekken. Paradiso, di 26 juni

Frank Scheffer

Filmmaker Frank Scheffer staat bekend als een meester op het gebied van documentaires en films over de relatie tussen muziek en beeld. Met filmische middelen geeft hij een eigen visie op de muziek van vooral de naoorlogse generatie componisten: Andriessen, Berio, Boulez, Cage, Carter, Stockhausen, Zappa en vele anderen.

A labyrinth of time

Scheffer volgde twintig jaar lang de componist Elliott Carter en maakte over diens werk de film *A Labyrinth of Time*. De wereldpremière (in aanwezigheid van Carter zelf) werd op een unieke wijze gebracht: de vertoning van de film werd begeleid door het Radio Kamerorkest o.l.v. Micha Hamel en het Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. Stadsschouwburg, di 19 juni.

Song books/John Cage

Volgens Frank Scheffer verhouden Elliott Carter en John Cage zich tot elkaar als twee zijden van dezelfde medaille. Daarom leek naast de 'docura' rond Carter de tijd rijp voor een 21ste eeuwse uitvoering van *Song Books* van Cage, een verzameling van negentig 'solo's' die Cage heeft gecomponeerd en beschreven. Concertgebouw, za 30 juni.

From zero/music for airports

Het Stedelijk Museum toonde een installatie van Frank Scheffer over John Cage. Zestig begrippen uit het laatste interview met Cage en zestig muziekfragmenten werden in hun logische volgorde getoond, maar daarnaast ook in een volgorde volgens de *I Tjing-orde*: een willekeurige orde die toch betekenis heeft.

A labyrinth of images

Een groot deel van het oeuvre van Frank Scheffer was te zien in De Balie en het Filmmuseum. De Balie vertoonde in een doorlopend programma een retrospectief van korte versies van negen films over de componisten Mahler, Schönberg, Strawinsky, Cage, Stockhausen, Boulez, Andriessen, Berio en Zappa. Daarnaast maakte Scheffer in samenwerking met het Filmmuseum een selectie van zijn eigen films én zijn favoriete (speel)films. De Balie en Filmmuseum.

Muziekcultuur van IJsland

In het voetspoor van Björk en de band Sigur Rós, in Reykjavik dé boegbeelden van successen overzee, komt momenteel meer opmerkelijke muziek uit IJsland in beeld. Opvallend in Reykjavik is niet alleen de smeltkroes van muziekinitiatieven, maar vooral ook de samenwerking tussen de musici en muzikanten van de diverse stijlen en de brede interesse in elkaars werk.

Caput Ensemble/Gudni Franzson

Het Caput Ensemble onder leiding van oprichter en artistiek leider Gudni Franzson drukte in de afgelopen jaren zijn stempel op de IJslandse cultuur en behoort tot de toonaangevende nieuwe ensembles van eigentijdse muziek in Scandinavië. Paradiso, zo 17 juni.

Motorlab Reykjavik/Mum/Big Band Brutal/Stilluppsteypa

Katalysator in de IJslandse popmuziekcultuur is Kitchen Motors, een collectief dat platen uitbrengt, avantgarde events organiseert, een denktank herbergt, concerten en voorstellingen promoot *Motorlab Reykjavik* is een 'multi-arts' avond, zoals Kitchen Motors die maandelijks in Reykjavik organiseert. Paradiso, vr 22 juni.

Sonic Youth

De band Sonic Youth wordt wel gezien als de voorloper van Nirvana en de grunge-scene uit de jaren '90, maar de muziek is altijd te avontuurlijk geweest om door te breken naar een groot publiek. Sonic Youth startte zijn optreden met een 'traditioneel' popconcert in Paradiso. Een dag later waagde de band zich aan een opvallend concert: in *Goodbye 20th Century* werden naoorlogse avantgarde stukken gespeeld van onder anderen John Cage, Steve Reich, Cornelius Cardew én een in opdracht van het Holland Festival gecomponeerd nieuw werk van Konrad Boehmer. Paradiso, di 12 juni en Stadsschouwburg, wo 13 juni.

De Matinee

Deze Matinee op de Vrije Zaterdag was een componistenparade van jonge en nieuwe Nederlandse talenten. Een concert voor ieder die op de hoogte wilde blijven van de laatste ontwikkelingen, met premières van Willem Jeths, Micha Hamel, Toek Numan en Peter Adriaansz. Daarnaast werden uitgevoerd *Gush*, *Die Mündigkeit das selbst verschuldeten Ausgangs* van Merlijn Twaalfhoven en *Seethrough* van Michel van der Aa. De composities worden gespeeld door het Radio Filharmonisch Orkest en door Nieuw Sinfonietta Amsterdam. Dirigent is Micha Hamel. Concertgebouw, za 9 juni.

Sound Screen/Asko Ensemble

Het Asko Ensemble en de Nederlandse Film- en Televisie Academie hebben acht jonge componisten en filmmakers bij elkaar gebracht, die getweeën een project uitwerkten; basis van het project vormt de gelijkwaardigheid van film en muziek. De componisten David Dramm, Huba de Graaff, Yannis Kyriakides en Rozalie Hirs samen met de filmmakers David Lammers, Rick Stout, Ester Eva Damen en Joost Rekveld. De muziek werd door het Asko Ensemble live bij de vier films gespeeld. Stadsschouwburg, wo 20 juni.

DANS

Biped/Summerspace/Merce Cunningham Dance Company

Sinds 1991 ontwikkelt Cunningham zijn choreografieën op de computer voordat hij gaat repeteren. Voor *BIPED*, een choreografie uit 1999, digitaliseerde hij de bewegingen van drie dansers en vertaalde die naar beelden die worden geprojecteerd op een enorm scherm. De 'live' dansers zijn een tegenbeeld voor hun virtuele alterego's. Naast *BIPED* werd *Summerspace* uitgevoerd, een 'avantgarde klassieker' van Cunningham uit 1958. Het Muziektheater, di 26 en wo 27 juni.

Interscape/Rain Forest/ Merce Cunningham Dance Company

Een recent werk is de choreografie *Interscape*. Dit werk, op muziek van de componist John Cage, uitgevoerd door het Nederlands Philharmonisch Orkest onder leiding van Arturo Tamayo. Na *Interscape* stond *Rainforest* uit 1968 op her programma. De muziek voor *Rainforest* is van David Tudor, het decor, getiteld 'Silver Cloud' is van Andy Warhol. Het Muziektheater, 29 en 30 juni.

Boris Charmatz

De jonge Franse choreograaf en danser Boris Charmatz representeert als geen ander het postmodernisme in de dans. Opgeleid aan de École de Danse de l'Opéra de Paris stelt Charmatz zich ten doel de dans een nieuw perspectief te geven, vooral in relatie tot beeldende kunstvormen.

Statuts

Statuts: een combinatie van een tentoonstelling, voordracht en dansperformance, met de status en betekenis van het lichaam als thema. In de kunst kan het lichaam aanwezig zijn als levend ding of indirect worden opgeroepen in plastische beelden. De toeschouwer maakte een rondgang langs o.m. installaties, zeefdrukken en performances van diverse Franse kunstenaars en van Boris Charmatz zelf. Bellevue, di 19 t/m do 21 juni 20.30 uur

Facultés

Facultés: een workshop waarbij de ideeën over dans van Boris Charmatz nader konden worden uitgewerkt. Samen met hem en de choreograaf Loïc Touzé, bewegingsonderzoeker Hubert Godart en danshistorica Isabelle Launey zochten deelnemers naar nieuwe ervaringen in de beleving van dans. Gasthuis theater, vr 22 en za 23 juni

Aatt enen tionon

In *Aatt Enen tionon* uit 1996 ontwierp Boris Charmatz een verticale choreografie die gedanst wordt op een metalen toren. De toren bestaat uit drie niveaus - het publiek zat niet op een vaste plaats, maar had de mogelijkheid om het werk heen te lopen en de choreografie vanuit verschillende gezichtspunten te bekijken. Westergasfabriek Zuiveringshal, ma 25 en di 26 juni

Con forts fleuve

In zijn choreografie *Con Forts Fleuve* uit 1999 filosofeert Charmatz over de verhoudingen tussen lichaam en stem. In zijn opvatting zijn ze volmaakt gelijk aan elkaar; de muziek van Otomo Yoshihide fungeert daarbij als steun en camouflage voor de stemmen. Zuiveringshal, do 28 t/m za 30 juni

Old Rain Bill Shannon

'Crutchmaster' - *Krukkenkoning* - is de bijnaam van de van oorsprong straatdanser Bill Shannon. Shannon creëerde vanuit de underground en club dance scene in New York een hybride en unieke vorm van dans: hij combineert de beperkingen van zijn handicap met de bewegingstechnieken van hiphop en breakdance. Bellevue, ma 11 en di 12 juni

Regarding the fall Bill Shannon

In de multimedia productie *Regarding the Fall* gaf Shannon commentaar op zijn eigen film, waarin hij op straat zijn 'crutch dance' uitvoert en inspeelt op de reacties die dat uitlokt bij voorbijgangers: 'danser of zielepoot?' Bellevue, za 9 en zo 10 juni.

AMSTERDAM ROOTS FESTIVAL

De structureel samenwerking tussen het Holland Festival en de Stichting Amsterdam Roots Festival heeft tot doel een diverser en kwalitatief hoogwaardige programmering. Het van oorsprong vooral op wereldmuziek gerichte programma van het ARF heeft nu ook onderdelen als theater en film in haar programma. Het meest opvallende resultaat van de samenwerking is het gratis toegankelijke Werelddorp in het Oosterpark.

Van 15 t/m 24 juni traden ruim zestig internationale artiesten op in het Concertgebouw, de Melkweg, het Tropeninstituut en het Oosterpark. Enkele hoogtepunten uit het programma waren:

Abida Parveen

Het Amsterdam Roots Festival werd geopend met een concert van de zangeres Abida Parveen uit Pakistan. Zij is de spirituele 'dochter' van de legendarische Soefi meester Shah Abdul Latif Bhittai. Mede dankzij haar bijzondere stem wordt Abida Parveen beschouwd als een van de meest prominente vertolkers van het Soefi repertoire. Tropeninstituut, 15 juni

Big Dadda Brett Bailey

Met de voorstelling *Big Dadda* zet de Zuidafrikaanse groep van Brett Bailey indrukwekkend muziektheater over de Oegandese dictator Idi Amin neer. Tropeninstituut Kleine Zaal, 20 t/m 23 juni

Night in Dakar Youssou N'Dour

De feestelijke slotavond stond, met in de hoofdrol de Senegalese superster Youssou N'Dour. Samen met een twintigtal muzikanten bracht hij een vijf uur durende revue. Onder de muzikanten bevonden zich ondermeer Dakars befaamde hiphop crew Daara.J, de jeugdige rappers van Biden Bou Bess, Cheikh Lo en Vivian N'Dour. Concertgebouw Grote Zaal, 24 juni

RANDPROGRAMMERING

Rondom alle voorstellingen waren voor het publiek voor- en nagesprekken.

Bij enkele voorstellingen werd een inleiding verzorgd.

Voor het derde achtereenvolgende jaar werd in samenwerking met het Gasthuis een theatermaker uitgenodigd voor een workshop met jonge kunstenaars. Dit jaar was dat choreograaf/danser Bill Shannon.

In aansluiting op de opera *Johnny & Jones* verzorgde het Verzetsmuseum de tentoonstelling *Johnny & Jones: two swinging kids and their fate*. De tentoonstelling toonde authentiek materiaal, zoals geluidsfragmenten, filmbeelden, foto's, platenhoezen en affiches, die een uitstekende informatieve aanvulling boden op de opera.

SAMENWERKING

De Nederlandse Opera

De relatie tussen het Holland Festival en De Nederlandse Opera heeft inmiddels weer een structureel aanzien. De opera Johnny en Jones was een gezamenlijk initiatief. Daarnaast werd wederom een opera (Boris Godoenov), in samenwerking met de NPS, live op groot scherm in het Oosterpark vertoond.

Gastprogrammering Het Muziektheater

Om de voorstellingen van De Merce Cunningham Dance Company uit New York te kunnen realiseren is samenwerking gezocht met Gastprogrammering Het Muziektheater. Kosten en opbrengsten werden gedeeld.

Toneelgroep Amsterdam

Analoog aan de co-producties die het Holland Festival in voorgaande festivals hadden met Het Zuidelijk Toneel, was er dit jaar een co-productie met Toneelgroep Amsterdam voor de voorstelling *True Love*.

Asko Ensemble en Filmacademie

Het project met de jonge componisten en jonge filmmakers was reeds drie jaar geleden door het Asko Ensemble en de Filmacademie opgestart. Bij gebrek aan middelen was het er nog niet van gekomen. Het Holland Festival heeft het initiatief overgenomen en dankzij de steun van enkele fondsen kon dit project gerealiseerd worden. Andere financiers waren het Filmfonds, de NPS, de AVRO, SNS Reaal-fonds, VSB en de Buma.

Filmmuseum/ De Balie

In het kader van het Frank Scheffer-programma werd gedurende het Festival een uitgebreid programma van Scheffer-films gepresenteerd in de Balie en in het Filmmuseum.

Samenstelling en productie werd in samenwerking met beide instellingen gerealiseerd.

Stedelijk Museum

In het kader van het Frank Scheffer-programma werd gedurende het Festival een installatie en een door Frank Scheffer ingerichte tentoonstelling in het Stedelijk Museum gepresenteerd en mede geproduceerd. Philips stelde de benodigde apparatuur ter beschikking.

Matinee op de Vrije Zaterdag

Met de Matinee op de Vrije Zaterdag bestaat een structurele samenwerking. Ivo van Hove en Matinee-programmeur Jan Zekveld stellen in overleg het programma samen. Kosten en opbrengsten worden gelijkmatig verdeeld.

Paradiso

Het programma voor een aantal avonden over de muziekcultuur in IJsland werd door Ivo van Hove na zijn bezoek aan Reykjavik samengesteld. Jan Hiddink, programmeur van Paradiso, heeft het onderdeel Motorlab Reykjavik verder uitgewerkt. Paradiso stelde daarbij zijn zaal en faciliteiten gratis beschikbaar en betaalde tevens een co-productie bijdrage.

Muziekcentrum de IJsbreker

In het kader van het Frank Scheffer programma werd *Sonic Genetics* gecoproduceerd met de Muziekcentrum de IJsbreker. Paradiso stelde wederom zaal en faciliteiten gratis beschikbaar.

Gasthuis

Voor de vierde keer werd in het kader van de Gasthuis-sessies een tiendaagse workshop voor jonge kunstenaars gegeven. Workshop-leider was een van de festivalgasten (Bill Shannon). Het Holland Festival leverde een bijdrage in de extra reis- en verblijfkosten van Shannon.

De Stadsschouwburg/Festivalcentrum

Ten behoeve van het Festivalcentrum stelt de Stadsschouwburg de diverse foyer-ruimtes gratis ter beschikking. De aankleding van de Schouwburg (het gevelproject) als ook de inrichting en exploitatie van het Festival café/restaurant zijn voor rekening van het Holland Festival.

Overige co-producenten

Een groot aantal producties werd tevens mogelijk gemaakt dankzij de steun van de volgende coproducenten: Emilia Romagna Teatro ERT Modena, Ayuntamiento de Mostoles, Kunsten Festival des Arts Brussel, Teatro San Martin Buenos Aires, Fondo Nacional de las Artes Buenos Aires, Festival d'Avignon, La Filature-Scène Nationale de Mulhouse, Brighton Festival, Wiener Festwochen, deSingel, Kitchen Motors, La Ferme du Buisson, La Halle aux Grains, Les Hivernales de Danse d'Avignon, la Bâtie-Festival de Genève, Le Quartz, La Filature, Festival d'Automne à Paris, Kaaitheater, Luzerntanz, Centre National de la Danse, Muziekcentrum voor de omroep, NOS, NOB, NPS - Radio en Televisie.

MARKETING & COMMUNICATIE

Uitgangspunt in het beleid was dit jaar niet alleen een optimale promotie van de individuele festivalvoorstellingen, maar ook het duidelijker profileren van het Holland Festival als toonaangevend internationaal festival én hoogtepunt van het Amsterdamse culturele seizoen. De corporate campagne, opnieuw ontworpen door Laboratorivm, bleek wederom spraakmakend te zijn.

Voor het vele drukwerk (affiches, flyers, programma's, menukaarten, enz.) werd gekozen voor een nieuw ontwerp en een nieuwe grafisch ontwerper, hetgeen resulteerde in een heldere en eenduidige huisstijl van een betere kwaliteit. De relatie met het campagnebeeld werd in alle uitingen meer dan in voorgaande jaren gelegd. Daarnaast werd veel aandacht besteed aan een toegankelijke, lezenswaardige en informatieve schrijfstijl van alle programma-toelichtingen. Voor de programmakrant en advertenties werd samengewerkt met De Volkskrant. Er werd, mede dankzij de bijdrage van de VandenEnde Foundation, een flinke investering gedaan in een geheel nieuwe internetsite, die in techniek beter kan aansluiten bij de eisen van de tijd. De tweetalige site was tijdens het Festival online, in het najaar werd een begin gemaakt met uitbreiding en verbetering, opdat ook buiten de festival periode een informatieve en interactieve waarde heeft.

Er verschenen een groot aantal voorpublicaties in kranten en tijdschriften. Voor vele voorstellingen werden vanaf februari lezersaanbiedingen en salesacties met uiteenlopende media voorbereid, variërend van De Volkskrant, HP/De Tijd en de Vara tot Dirk van den Broek. Ook waren er aanbiedingen voor personeel van bedrijven die vriend en/of sponsor van het Festival waren. Voor het derde achtereenvolgende jaar kon dankzij de steun van het VSB Fonds veel tijd en aandacht besteed worden aan het in de markt zetten van de kortingspas voor kunststudenten.

De campagne als geheel kan als geslaagd worden beschouwd. Er werden zowel reguliere als veel nieuwe bezoekers bereikt en het bezoekersaantal is op peil gebleven.

De promotie voor het Festival is grotendeels via de traditionele kanalen verlopen. Promotie via televisie, en radio bleven achter.

Oordeel van de pers

Het is eigen aan het Holland Festival dat de pers het zelden eens is, noch met de keuze van de programmering, noch met elkaar. Dit jaar lagen de meningen zo nu en dan wel heel extreem uit elkaar. Wat te denken van de koppen na het eerste concert van Uri Caine: '*Caines Bach is een misverstand*', kopte Het Parool, maar het Algemeen Dagblad was het daar in zijn kop niet mee eens: '*Uri Caine redt het Holland Festival*'. En zo lazen we nog een aantal sprekende tegenstellingen.

Bij een aantal voorstellingen verschenen de recensies pas nadat de productie alweer weg was, zoals in het geval van *Boris Godoenov*. Overigens blijken jubelende recensies niet altijd een positief effect te hebben op de toeloop van publiek, zoals bijvoorbeeld bij *In on It* het geval was. (Alle voorbeschuwingen, interviews, recensies en nabeschuwingen zijn verschenen in een persbundel.)

Publieksonderzoek

Tijdens het Festival is in samenwerking met het NIPO een publieksonderzoek gedaan. Om een goede vergelijking te kunnen maken was de opzet hiervan identiek aan het onderzoek uit 1998. De belangrijkste conclusies zijn:

Het profiel van de bezoekers

Ongeveer 40% bezoekers komt voor het eerst en van hen is 60% jonger dan dertig jaar. Men gaat gemiddeld naar twee voorstellingen. Opvallend is dat significant méér bezoekers dan in 1998 weten dat ze naar een Holland Festival-voorstelling gaan (90%). Bijna tweederde van de bezoekers gaat meer dan tien keer per jaar naar het theater. De verhouding man-vrouw is nog steeds gelijk. Er is een betere spreiding van het publiek over de leeftijdscategorieën, waarbij vooral de jongeren tot dertig jaar beter vertegenwoordigd zijn. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers loopt uiteen van 33 (popmuziek), 40 (dans), 45 (opera en toneel) tot 48 jaar (eigentijdse muziek). De nieuwe bezoeker is nog geen 34 jaar oud, terwijl de vaste bezoeker de 45 jaar is gepasseerd. 86% is hoogopgeleid en woont in Amsterdam (60%). De meeste bezoekers lezen de Volkskrant (60%), gevolgd door het NRC (50%). Met name de dertigers lezen het Parool (38%); de twintigers hebben het meest interesse in De Telegraaf. De Uitkrant

wordt door 68% van de bezoekers regelmatig gelezen, gevolgd door Vrij Nederland (31%). Ook veel gelezen worden de Filmkrant, Oor, Groene Amsterdammer, HP De Tijd, Elsevier en Elle. Tweederde van de bezoekers uit Amsterdam kijkt regelmatig naar AT5. Radio 1 en 4 zijn het meest beluisterd, met name door het oudere publiek (51+).

Waardering en redenen van bezoek

De waardering van de bezoekers voor de bezochte voorstelling is iets minder dan in 1998 (82% vs. 91%), maar nog steeds goed. Dit blijkt erg afhankelijk van de programmering: drie jaar geleden was men het meest negatief over 'toneel klassiek', nu scoort deze categorie 93% tevredenheid. Nieuwe bezoekers zijn enthousiaster dan vaste bezoekers. Als reden voor het bezoek scoort het merk 'Holland Festival' in alle categorieën (op popmuziek na) tenminste 50%; bij de Frank Scheffer producties was het zelfs de belangrijkste reden de voorstelling te bezoeken.

Bekendheid en waardering communicatie

Het campagnebeeld was bekend bij 89% van de bezoekers (in 1998 was het stekkerhoofd bekend bij 95%), al scoorden de popmuziekbezoekers veel lager (79%). De helft van de bezoekers vond het beeld aansprekend, de andere helft (helemaal 25%) niet. Ook dit is vergelijkbaar met de waardering voor het stekkerhoofd. (De vraag is echter hoe deze verhouding bij de niet-bezoekers/oud-bezoekers ligt.) Popmuziek liefhebbers, dus de bezoekers van dertig en jonger zijn het meest positief. Naarmate men ouder wordt neemt de waardering af. De bekendheid met het festivalcentrum is opvallend toegenomen van 49% in 1998 naar 56% nu. De programmakrant (bijlage Volkskrant) is nog steeds het belangrijkste communicatiemiddel; 70% kent het, 63% leest het. De lezers zijn tevreden over deze krant (89%). Ontevreden lezers vinden dat de krant te weinig informatie geeft en niet goed uitlegt wat je te zien krijgt. En kwart van de bezoekers heeft de commercials op AT5 gezien, 48% vond ze aansprekend. De negatieve kijkers vonden de commercials niet opvallend of konden ze zich niet herinneren. Er zijn in 2001 beduidend meer bezoekers (61%) dan in 1998 (53%) tevreden over de algemene informatievoorziening. De bezoekers die ontevreden waren (11%) geven als reden dat men weinig van de informatie heeft gemerkt, of dat er teveel losse informatie was of dat ze teveel informatie pas achteraf hebben gekregen.

Imago en toekomstige bezoekenintentie

Kwaliteit van de programmering is nog steeds het meest bepalende aspect voor het imago van het Holland Festival. De kwaliteit wordt in vergelijking met 1998 minder hoog aangeslagen (toen 85%, nu 71%). Men vindt het nog steeds een elitair Festival maar vindt het tegelijkertijd beduidend minder belangrijk dat het Festival voor een breed publiek toegankelijk is (1998 69%, nu 41%). Naarmate men ouder wordt, kalft het imago van het Holland Festival af. Hoe ouder men is, hoe meer men de kwaliteit ter discussie stelt. Verder vinden vooral de ouderen dat het Holland Festival slecht toegankelijke voorstellingen heeft en dat het Holland Festival zich van hen aan het vervreemden is. Bezoekers van popconcerten (i.c. nieuwe bezoekers) hebben dit gevoel helemaal niet. In zijn algemeenheid vindt één op de vijf bezoekers dat het Festival ontoegankelijk is en zich van hen vervreemdt. Een kwart van de bezoekers voelt weerstanden tegen het Holland Festival, onder hen met name dansbezoekers. De belangrijkste redenen zijn de programmering en het elitaire imago. 1% van alle bezoekers zegt nóóit meer naar het Holland Festival te komen; de meerderheid van de bezoekers zegt van plan zijn (misschien) weer te komen, maar dit hangt vooral af van de programmering (82%). Redenen die terug te voeren zijn op imago worden hier niet expliciet genoemd.

FINANCIËN

Subsidiënten / eigen inkomsten/ sponsors

Het Holland Festival ontving in 2001 subsidie van het Ministerie van OCenW (f 2.541.929,-), dit bedrag is inclusief f 13.000,- incidentele subsidie voor reiskosten van de heer Elliot Carter.

De bijdrage van de Gemeente Amsterdam bedroeg f 923.043,-. Dit bedrag is inclusief f 100.000,- die Amsterdam voor 2001 incidenteel ter beschikking stelde.

Uit de HGIS-Cultuur middelen werd f 550.000,- ontvangen, het Fonds voor de Podiumkunsten kende f 250.000,- toe.

De netto recette bedroeg f 398.452,-. Dit bedrag is exclusief een deel van de recette van een aantal producties waarvoor het Holland Festival als coproducent optrad (Johnny en Jones; Merce Cunningham; Matinee op de Vrije Zaterdag; de filmprogrammering in de Balie en het Filmmuseum en de workshop presentatie in het Gasthuis).

Daarnaast werd ruim 2 miljoen gulden aan overige eigen inkomsten gegenereerd.

Het betreft: sponsorbijdragen f 915.279,-; hoofdbegunstiger VandenEnde Foundations f 750.000,-; Fondsen f 214.141,-; Holland Festival Vriendenkring f 161.000,- en verkopen (advertentieruimte etc.) f 52.535,-.

De onzekere toekomst van het Festival had tot gevolg dat het niet mogelijk was om nieuwe sponsors en/of Vrienden te benaderen. Vanuit de bussines-vrienden club werd diverse malen de opmerking gemaakt dat zij slechts bereid waren hun bijdrage te continueren als ook de subsidiënten duidelijkheid over de toekomst van het Festival zouden scheppen, en de verhouding tussen overheidssteun en sponsoring meer in evenwicht zou komen. Een aantal business-vrienden hebben uiteindelijk hun bijdrage stopgezet.

Desondanks bleken een aantal bestaande relaties bereid een aanzienlijke bijdrage te leveren. Tevens werd een nieuwe overeenkomst met de VandenEnde Foundation gesloten. Deze was bereid gedurende drie jaar een bijdrage te betalen, met als specifiek doel te investeren in de marketing en communicatie van het Festival.

In het najaar werd het totale sponsorbeleid aan een grondige analyse onderworpen, om op basis daarvan een nieuwe sponsorstrategie te bepalen. In samenwerking met Buro Matchhouse werd een begin gemaakt met de analyse van de marktproposities van het bestaande en het toekomstige Festival.

Een aantal geplande investeringen, zoals achterstallig onderhoud aan het kantoor en inventaris, zijn niet uitgevoerd. Ten behoeve van de automatisering zijn wel een aantal investeringen gedaan.

Sponsors, Fondsen en Vrienden

VandenEnde Foundation (hoofdbegunster); Prins Bernhard Cultuur Fonds; Stichting VSB Fonds; Fonds voor de Podiumkunsten; HGIS-Cultuur; Stichting Algemene Loterij Nederland; Audi/Pon's Automobielhandel B.V.; Vereniging Buma/Stichting Stemra; KPN N.V.; De Lotto; SNS Hoge Huys; de Volkskrant b.v.; Nederlandse Ambassade in de USA; Netherlands American Foundation.

De volgende bedrijven waren in 2001 lid van de Holland Festival Vriendenkring:

Alcatel Telecom Nederland BV; Algemene Loterij Nederland; Audi/Pon's Automobielhandel B.V.; Vereniging Buma/Stichting Stemra; Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV; De Nederlandsche Bank NV; Thales Nederland; ING Groep; Joop van den Ende Theaterproducties B.V.; Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam-Haarlem; Koninklijke Ahold nv; Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB; KPN NV; KPMG; De Lotto; NOG Verzekeringen; NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland; Rai; Result DDB; SNS Hoge Huys; VNU B.V.; De Volkskrant; Stichting VSB Fonds; Weekbladers.

Eigen vermogen

Bij aanvang van de kunstenplanperiode 2001-2004 bedroeg het eigen vermogen f 74.570,- negatief. Het jaar 2001 werd met een positief resultaat (f 66.154,-) afgesloten. Het eigen vermogen van de stichting Holland Festival bedraagt nu f 8.416,- negatief. Het positief resultaat komt overeen met het beleidsvoornemen om in het kader van het huidige Kunstenplan aan het eind van 2004 een bedrijfsreserve van f 300.000,- opgebouwd te hebben.

Kwantitatieve gegevens

HOLLAND FESTIVAL 2001

Aantal dagen van het festival 23 dagen (2000 : 23 dagen)

Aantal locaties 17 (2000 : 17 locaties)

AANTAL MANIFESTATIES PER PROGRAMMA ONDERDEEL

	2001		2000	
	aantal programma onderdelen	aantal bezoekers	aantal programma onderdelen	aantal bezoekers
voorstellingen (inclusief: Roots) 13	142	70.232	122	88.031
tentoonstelling	1	2.000	0	
workshops	0	0	1	50
nagesprekken	19	1.556	18	1.207
totaal progr. onderdelen	162	73.788	141	89.288

SPECIFICATIE VAN VOORSTELLINGEN NAAR DISCIPLINE

	2001			2000		
	aantal producties	aantal voorst.	aantal bezoekers	aantal producties	aantal voorst.	aantal bezoekers
opera/muziektheater	3	11	12.512	4	15	8.743
muziek/concerten	13	13	6.525	14	19	12.301
theater	7	46	7.540	11	42	10.230
dans	8	19	6.114	2	6	5.121
film	2	40	947	1	30	1.636
Roots	12	13	36.594	8	10	50.000
totaal theater producties	45	142	70.232	40	122	88.031

SPECIFICATIE VAN DE VOORSTELLINGEN NAAR LOCATIE

	2001		2000	
	aantal voorst.	aantal bezoekers	aantal voorst.	aantal bezoekers
concertgebouw	4	2.850	3	3.418
Carré	0	0	3	4.447
TTA	0	0	4	832
Stadsschouwburg	19	8.061	15	4.803
Trusttheater	0	0	6	1.059
Balie	10	197	1	298
Bellevue	14	1.504	11	1.397
Paradiso	5	2.538	4	3.457
Kerken	0	0	2	147
Melkweg	0	0	6	534
Zuiveringshal	18	3.844	15	5.306
muziektheater	4	4.628	3	3.766
gashouder	0	0	8	2.931
Filmmuseum	30	750	30	1.636
Loods 6	20	1.200	0	0
Gasthuis	3	66	0	0
Roots	13	36.594	10	50.000
Oosterpark	2	8.000	1	4.000
totaal	142	70.232	122	88.031

Organisatie

Festival leiding

Ivo van Hove

Dagelijkse leiding

Jacques van Veen

Financiën

Teun Taal

Willie de Groot

Ellen Bijsterbosch

Productie

Sigi Giesler

Katrien Sitter

Igor Sorko

Publiciteit en marketing

Benien van Berkel

Jessica Tepe

Marijke van der Kind

Secretariaat

Annick Fransen:

Dienstverband

management overeenkomst

100 %

80 %

60 % tot 1-7-2001

60 % vanaf 1-7-2001

90 %

100 %

100 % tot 1-10-2001

100 % vanaf 1-2-2001

100 %

26 %

80 %

En vele losse medewerkers op afroep basis, voor productie ondersteunende taken, kaartcontrole, verspreiding publiciteitsmateriaal e.d.

Het aantal fte's is ten opzichte van voorgaande jaren gelijk gebleven. Wel hebben een aantal personele wisselingen plaatsgevonden.

Bij de afdeling financiën vond een wisseling plaats in de functie van de assistent financieel medewerker. De vacature die 1 oktober bij de afdeling productie ontstond, werd niet ingevuld. De basis bezettingen van de afdelingen productie en communicatie worden jaarlijks met tijdelijke krachten uitgebreid. Het vinden van voor onze sector betaalbare deskundige krachten blijkt steeds moeilijker te worden. In het kader van het door het Holland Festival geïnitieerde Amsterdamse festivaloverleg, werd een begin gemaakt met de uitwisseling van los personeel.

Amsterdam, 7 mei 2002

S.J. Noorda
voorzitter

H.B. van der Veen
penningmeester

BUNDERS & VERMEULEN

REGISTERACCOUNTANTS

Vennoten (d.m.v. B.V.):
A.C.P. VERMEULEN RA
A.J. VAN KAMPEN RA

Accountantmedewerkers:
H. BOUMA AA
DRS. G.C. GROEN RA

WIBAUTSTRAAT 137G - AMSTERDAM
POSTBUS 95333 - 1090 HH AMSTERDAM
TELEFOON: 020 - 663 00 01
TELEFAX: 020 - 663 02 36
E-MAIL: INFO@BUNDERSVERMEULEN.NL
INTERNET: WWW.BUNDERSVERMEULEN.NL

ACCOUNTANTSVERKLARING

Opdracht

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2001 van Stichting Holland Festival te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen, dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor de financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de stichting daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2001 en van het resultaat over 2001 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving.

Bunders & Vermeulen, Registeraccountants

A.C.P. Vermeulen, RA

Amsterdam, 7 mei 2002

JAARREKENING

HOLLAND FESTIVAL - BALANS PER 31 DECEMBER 2001

ACTIVA	<u>31 december</u> <u>2001</u>	<u>31 december</u> <u>2000</u>
	<i>f</i>	<i>f</i>
MATERIELE VASTE ACTIVA		
Automatiseringskosten	37.531	33.648
Inventaris	4.627	9.534
	<u>42.158</u>	<u>43.182</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Onderhanden activiteiten	0	3.798
Debiteuren	46.116	37.645
Belastingen/premies swv	1.192	77.719
Overige vorderingen	4.910	290.542
Overlopende activa	92.692	8.506
Vorderingen op subsidiënten	178.674	38.921
	<u>323.584</u>	<u>457.131</u>
LIQUIDE MIDDELEN	<u>95.279</u>	<u>271</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>461.021</u>	<u>500.584</u>

HOLLAND FESTIVAL - BALANS PER 31 DECEMBER 2001

PASSIVA	<u>31 december</u> <u>2001</u> <i>f</i>	<u>31 december</u> <u>2000</u> <i>f</i>
EIGEN VERMOGEN		
Stichtingskapitaal	100	100
Algemene reserve	-8.516	-74.670
	<u>-8.416</u>	<u>-74.570</u>
VOORZIENING	<u>11.240</u>	<u>16.860</u>
SCHULDEN KORTE TERMIJN		
ING bank	0	96.485
Crediteuren	162.241	213.171
Overige schulden	8.185	2.670
Overlopende passiva	287.771	245.968
	<u>458.197</u>	<u>558.294</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>461.021</u>	<u>500.584</u>

**HOLLAND FESTIVAL - EXPLOITATIEREKENING
2001**

<u>EXPLOITATIE</u>		<u>BEGROTING VERSIE</u> <u>03-5-01</u>		<u>EXPLOITATIE</u>
2001	2001	2001	2001	2000
GLD	EURO	GLD	EURO	GLD

BATEN

A OPBRENGSTEN

A.1 Directe Opbrengsten

A.1.1 Publieksinkomsten	398.452	180.810	549.365	249.291	2.326.348
A.1.2 Overige directe opbrengsten	405.799	184.143	384.650	174.547	886.687

A.2 Indirecte opbrengsten

A.2.1 Algemene sponsoring	1.526.155	692.539	1.657.350	752.073	2.122.500
A.2.2 Overige indirecte opbrengsten	268.132	121.673	213.500	96.882	617.435

Totaal opbrengsten	2.598.538	1.179.165	2.804.865	1.272.792	5.952.970
---------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

B Bijdragen

B.1 Subsidie OCenW	2.541.929	1.153.477	2.512.932	1.140.319	2.467.916
B.2 Overige subsidies	1.723.043	781.883	1.699.770	771.322	1.577.986

Totaal bijdragen	4.264.972	1.935.360	4.212.702	1.911.641	4.045.902
-------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

B.3 Diverse baten	42.782	19.414	0	0	57.788
-------------------	--------	--------	---	---	--------

Som van opbrengsten en bijdragen	6.906.292	3.133.939	7.017.567	3.184.433	10.056.660
---	------------------	------------------	------------------	------------------	-------------------

LASTEN

C BEHEERSLASTEN

C.1 Beheerslasten personeel	3,95	505.714	229.483	467.639	212.205	462.781
C.2 Beheerslasten materieel		619.363	281.055	618.500	280.663	553.815
Totaal beheerslasten		1.125.076	510.537	1.086.139	492.868	1.016.596

D ACTIVITEITENLASTEN

D.1 Activiteitenlasten personeel	6,68	599.823	272.188	594.072	269.578	605.014
D.2 Activiteitenlasten materieel		4.807.438	2.181.520	5.223.381	2.370.267	8.952.207
Totaal activiteitenlasten		5.407.261	2.453.708	5.817.453	2.639.845	9.557.221

Diverse lasten		307.800	139.674	0	0	65.324
----------------	--	---------	---------	---	---	--------

Som van beheers- en activiteitenlasten	10,63	6.840.137	3.103.919	6.903.592	3.132.713	10.639.141
---	--------------	------------------	------------------	------------------	------------------	-------------------

Saldo		66.155	30.020	113.975	51.720	-582.481
--------------	--	---------------	---------------	----------------	---------------	-----------------

BIJLAGE

EVALUATIE EDUCATIEPROJECT 2001

Inleiding

Het Holland Festival is in 2001 gestart met een educatieproject voor middelbare scholieren. Het project is in eerste instantie als pilot op gezet met als doel de basis te leggen voor een jaarlijks terugkerend project waarbij één grote scholengemeenschap van het middelbare onderwijs in Amsterdam 'geadopteerd' wordt om daarmee een programma op te zetten dat de leerlingen in staat stelt met het festival kennis te maken.

Doelstelling

- Kwalitatief* Jongeren, door het verbreden van hun horizon, bewust maken van hun eigen affiniteit met en interesse voor podiumkunsten.
Een achterliggende doelstelling van dit project is een verbetering van de aansluiting van het festival bij de Amsterdamse bevolking in het algemeen en Amsterdamse jongeren in het bijzonder.
- Kwantitatief* Aantal deelnemende leerlingen: ca. 4 klassen/groepen à 25 leerlingen

Doelgroep

Leerlingen 4 HAVO/5 VWO die de voorstelling(en) volgen in het kader van CKV-1
In eerste instantie gaat de voorkeur van het Holland Festival uit naar een school waarbij, mede door locatie van de school en het percentage allochtone leerlingen, de link met het Holland Festival niet direct voor de hand ligt.
Voor deze pilot is gekozen voor Scholengemeenschap Reigersbos in Amsterdam-Zuid-Oost

Opzet

De nadruk moet erop liggen dat leerlingen leren kiezen uit een groot aanbod van voorstellingen.

Havo 4 en Atheneum 5 hadden hun CKV - vakken al gehad tegen de tijd dat het Holland Festival van start ging. Het was dus haast niet mogelijk om deze klassen in dit project te betrekken. Voor Atheneum 4 en Atheneum 3 was dit wel mogelijk. Atheneum 3 heeft in principe nog geen CKV-lessen, maar gezien het feit dat het Holland Festival pas in juni valt, telt het cijfer toch mee voor het jaar erop. Ze hebben dan eigenlijk vast een opzette voor de lessen in het volgend schooljaar. Uiteindelijk zijn we in zee gegaan met twee klassen Atheneum 3 en twee klassen Atheneum 4. Bij elkaar 113 leerlingen.

De lessen:

Iedere klas kreeg vier lessen over het Holland Festival:

- Een *introductieles*. Tijdens deze les werd algemene informatie over het Holland Festival gegeven. Er werd aan de derdeklassers een uitleg over CKV-lessen gegeven, het project werd uitgelegd en de leerlingen kregen een opdracht mee. Deze opdracht was om het hele minimagazine thuis door te nemen en in de vier disciplines van het Holland Festival (theater, dans, muziek en muziektheater) een voorstelling te kiezen. Hierbij kregen ze de volgende restricties opgelegd: de voorstellingen die ze kiezen moesten vóór 21 juni plaats vinden en het mocht geen voorstelling van het Amsterdam Roots Festival zijn.
- Daarna volgde een *voorbereidende les*. Tijdens deze les, gegeven door de Kunstwebdocente, werd eerst gekeken wat iedereen gekozen had. Vervolgens werd toegelicht welke voorstellingen het HF gekozen had en waarom. Dit waren : *Old Rain - Bill Shannon / Sound Screen / Sonic Youth en Mean Streets*. Deze vier voorstellingen werden besproken m.b.v. vier verschillende middelen: een video, een CD, een internetsite en een regisseur die zijn voorstelling kwam toelichten. Tot slot kregen de leerlingen tijd om uit deze vier voorstellingen te kiezen. T.b.v. het kiezen kregen alle leerlingen een invulformulier (zie bijlage 1).
- De derde les was de zogenaamde *belles*. De leerlingen moesten eigenlijk vóór deze belles al gereserveerd hebben. In deze les konden de leerlingen die dat nog niet gedaan hadden, zich alsnog opgeven. Verder werden de etiquette tijdens de voorstellingen uitgelegd en werden de routebeschrijvingen uitgedeeld naar de verschillende theaters.
- Na het voorstellingsbezoek volgde de *verwerkingsles*. Tijdens deze les moesten de leerlingen op een creatieve manier laten zien wat ze van de voorstelling vonden. Ze mochten dus niet schrijven wat ze vonden, maar tekenen, fotograferen, kleien, timmeren enzovoorts. Het resultaat was zeer gevarieerd en in sommige gevallen heel verrassend (zie bijgevoegde foto's).

Conclusies en aanbevelingen

Overall kan gesteld worden dat de pilot inderdaad een goede basis heeft gelegd voor de voortzetting van het educatieproject. De doelstelling is zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht gehaald. De volgende punten zullen in overweging genomen moeten worden:

- De voorstellingen van het Holland Festival zijn behoorlijk hoog gegrepen voor kinderen in deze leeftijdscategorie. Zeker als deze geen noemenswaardige podiumkunstenervaring hebben. Dit hoeft echter geen belemmering te zijn als er voldoende tijd en aandacht aan de voorbereiding wordt besteed. Bij de keuze van de voorstellingen in het project zal m.n. het abstractieniveau een belangrijk criterium moeten zijn. Daarnaast moet ruim van tevoren bekend zijn om welke voorstellingen het zal gaan, zodat tijdig begonnen kan worden met het vergaren van informatie over de voorstelling en een switch wegens ongeschiktheid van de voorstelling niet nodig is.
- Hoewel de mogelijkheid te kunnen kiezen uit verschillende voorstellingen en het daarbij behorende reserveren, maakt dat het educatieproject van het Holland Festival zich onderscheidt van de educatieprojecten van andere theater/muziekinstaties, zal ook bij het HF meer de nadruk moeten liggen op de inhoud van de voorstellingen. Deze benadering zal een verbeterd resultaat t.o.v. de doelstelling tot gevolg hebben. Het kiezen en het reserveren moet zeker gehandhaafd blijven, maar dan als klein onderdeel en niet meer als speerpunt van het project. Door bijvoorbeeld slechts twee verschillende voorstellingen/voorstellingssoorten aan te bieden verspreid over verschillende dagen kan het keuzeaspect gehandhaafd blijven, maar is er veel meer gelegenheid om op de inhoud in te gaan.
- Doordat het HF in juni plaats vindt zal het regelmatig voorkomen dat het HF en de start van zomervakantie elkaar overlappen. Bekeken zal moeten worden of het mogelijk is het project zo in te richten dat een groot deel er van ruim voor het festival plaats vindt. Door meer op de inhoud van de voorstellingen in te gaan kan het zwaartepunt van het educatieproject sowieso in de tijd meer naar voren gehaald worden. En hoeft alleen de verwerkingsles nog na de voorstelling plaats te vinden. Een beoordeling van het geheel telt dan mee voor het rapportcijfer van het jaar daarop.
- Als er gekozen wordt voor een meer inhoudelijke benadering van de voorstellingen is de medewerking van een kunsteducatieve instantie onontbeerlijk. Een dergelijke instelling heeft de expertise en ervaring een lespakket samen te stellen dat de directe betrokkenheid van de leerlingen bij de voorstellingen verhoogt. Een educatieve dienst vormt daarmee de juiste schakel tussen het Holland Festival en de leerlingen.
- Het welslagen van het project is behalve van de inhoudelijk voorbereiding en het soort voorstellingen ook zeer afhankelijk van het enthousiasme, de betrokkenheid en de flexibiliteit van de school en haar docenten. Het is van belang dat het project zeer goed doorgesproken wordt met de betreffende docenten en dat heel duidelijk wordt aan gegeven wat er door het HF van de docenten verwacht wordt.

Oktober 2001: Tyche van Bommel/Jessica Tepe

